

บทบรรณาธิการ

วารสารพุทธศาสนศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 28 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2564) ประกอบด้วยบทความทางวิชาการ งานวิจัย บทแปล และบทวิจารณ์หนังสือ เช่นเดียวกันกับฉบับที่ผ่านมาแต่มีการปรับปรุงแบบ การเขียนและระบบการอ้างอิงให้เป็นมาตรฐานที่ชัดเจนขึ้น ดังนั้น หากท่าน ผู้อ่านประสงค์จะเขียนบทความลงตีพิมพ์ในวารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ควรศึกษาคำแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ของระบบ วารสารให้เข้าใจก่อนนำเสนอให้กองบรรณาธิการพิจารณาจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อ ผู้เขียนและสะดวกต่อกองบรรณาธิการ

เนื้อหาสาระโดยรวมของวารสารฉบับนี้มีความน่าสนใจเป็นพิเศษตรงที่มี งานวิชาการด้านพุทธศาสนศึกษาหลายเรื่องที่ช่วยให้พบแง่มุมใหม่ ๆ ในการศึกษา เกี่ยวกับพุทธศาสนาในประเทศไทยเองและในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็น ประเทศที่มีการศึกษาด้านพุทธศาสตร์อันดับต้น ๆ ของโลก ส่วนการศึกษาพุทธ ศาสนาในประเทศไทยก็เห็นแนวโน้มใหม่ ๆ ที่พัฒนาขึ้นในลักษณะที่ขยายขอบเขต ทางการศึกษาไปให้กว้างกว่าการให้ความสนใจพุทธศาสนาในประเทศไทยเพียง อย่างเดียวอย่างที่เคยเป็นมา โดยเฉพาะแนวคิดพหุนิยมได้มีอิทธิพลต่อการศึกษา พุทธศาสนาในแง่มุมต่าง ๆ มากขึ้นเรื่อย ๆ

วารสารฉบับนี้จึงขอเปิดเล่มด้วยบทความแรก “อนาคตภาพการบริหาร ศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ในเอเชีย” ของอัครวัน หงิมรักษา ซึ่งเป็นบทความวิจัยที่จะ ฉายภาพอนาคตเกี่ยวกับการบริหารศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์ในเอเชีย บทความนี้น่าจะ เป็นประโยชน์สำหรับผู้วางนโยบายการศึกษาวิจัยด้านพุทธศาสตร์ว่าควรจะดำเนิน งานอย่างไรจึงจะช่วยให้การวิจัยด้านพุทธศาสตร์เจริญรุดหน้าไปด้วยดี

ตามด้วยบทความที่สอง “พุทธธรรมพหุนิยมกับมโนทัศน์เรื่องพระเจ้า” ของเฉลิมวุฒิ วิจิตร อันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยพุทธธรรมพหุนิยม ปีที่ 2 ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุวรรณา สถาอานันท์ เมธีวิจัยอาวุโส สำนักงาน

คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) 2561-2564 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาท่าทีของพุทธศาสนาภายใต้กรอบแนวคิดแบบพหุนิยมทางศาสนาต่อมโนทัศน์เรื่องพระเจ้าที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์เรื่องเล่าเกี่ยวกับการเผชิญหน้าระหว่างพุทธศาสนากับมโนทัศน์เรื่องพระเจ้าของพราหมณ์ในพระไตรปิฎกเถรวาท บทความนี้น่าจะสร้างประเด็นถกเถียงเกี่ยวกับพุทธปรัชญาได้ไม่น้อย

บทความที่สาม “**พัฒนาการแนวความคิดเรื่องจิตในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท**” ของพระเจริญพงษ์ วิชัย อาจารย์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี วัดไร่ขิง พระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม ซึ่งให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อการศึกษาเรื่องจิตที่อยู่ในพระสูตรต้นตปิฎก พระอภิธรรมปิฎกและคัมภีร์พระอภิธรรมมัตถสังคหะ

บทความที่สี่ “**การศึกษาวิจัยด้านพุทธศาสตร์ในประเทศญี่ปุ่น**” ของพระมหาพงศ์ศักดิ์ ฐานิโย นักวิจัยโครงการพระไตรปิฎกวิชาการ ศูนย์พุทธศาสตร์ศึกษา DCI ซึ่งเขียนขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์ที่เคยไปศึกษาและเป็นอาจารย์ด้านพุทธศาสตร์ศึกษาในประเทศญี่ปุ่นเป็นเวลาหลายปี บทความนี้จะช่วยให้เห็นวิธีการศึกษาด้านพุทธศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่นว่ามีลักษณะหรือขอบเขตการศึกษาอย่างไร อันเป็นวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประเทศของเราอย่างน่าสนใจ

ส่วนบทความที่ห้า บทความแปล “**องค์ใดพระสัมพุทธ**” (6) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชานปีวิช ทัดแก้ว อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาเอเชียใต้ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แปลจากงานเขียนของอาจารย์ฟูกิตะ ทากามิจิ อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยบูเคียว เมืองเกียวโต บทที่ 6 ริมฝั่งแม่น้ำเนรยชรา หลังจากตรัสรู้ เป็นขณะที่พระพุทธเจ้า ต้องตัดสินใจ พระทัยว่าจะตรัสสั่งสอนผู้ใด เรื่องในตอนนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ เหตุการณ์การพบปะ ของพระองค์ กับ นักบวชต่างศาสนา และปฏิกริยาต่อ การเผยแผ่ศาสนาใหม่ของพระองค์

สุดท้ายคือ **บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)** ซึ่งพระมหาขวัญชัย กิตติเมธิ (เหมประไพ) ได้แนะนำหนังสือ “**รู้ ระวัง ศิล 227**” ของศักดา วัฒนจินทร์ โดยชี้ให้เห็นว่าหนังสือเล่มนี้มีความสำคัญในแง่ที่ช่วยให้ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับศิลป 227 ของพระภิกษุสงฆ์สามารถทำความเข้าใจเรื่องยาก ๆ ได้ง่ายขึ้นจากวิธีการที่ศักดา วัฒนจินทร์ ได้นำเสนอไว้ในหนังสือเล่มดังกล่าว

ในฐานะบรรณาธิการ ผมมีความยินดีอย่างยิ่งที่ได้เห็นการศึกษาวิจัยด้านพุทธศาสนศึกษาพัฒนาไปในหลายลักษณะ ไม่ได้มีแต่เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการสอนอย่างเดียว หากยังมีเรื่องเกี่ยวกับวิธีการศึกษาพุทธศาสนาในรูปแบบที่แตกต่างหลากหลาย กล่าวได้ว่า การศึกษาด้านพุทธศาสนาและพุทธปรัชญาเกิดขึ้นภายใต้การตระหนักเห็นความสำคัญของสังคมพหุวัฒนธรรม มีแนวคิดพหุนิยมเข้ามามีอิทธิพลต่อการศึกษาพุทธศาสนาในสังคมไทยมากขึ้น หวังว่าวารสารพุทธศาสนศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับนี้จะช่วยให้เราได้เห็นภาพกว้างการศึกษาพุทธศาสนาในระดับภูมิภาคเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยพุทธศาสนาต่อไปในอนาคต